

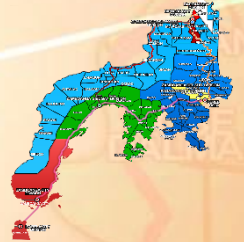

Republic of the Philippines
Department of Education
 Regional Office IX, Zamboanga Peninsula

- JANUARY**
Matuguhon
- FEBRUARY**
Mahigugmaon
- MARCH**
Matinabungan
- APRIL**
Matinahuron
- MAY**
Makapsay og Malimpyo
- JUNE**
*Maablik og Masunod sa
Dhasaklong Oras*
- JULY**
Maantigo og Maabilidad
- AUGUST**
*Maginhuhuhunon
para sa Uban*
- SEPTEMBER**
Madaginoton
- OCTOBER**
Matinud-anon
- NOVEMBER**
Masaligan
- DECEMBER**
Maalampon

6

Zest for Progress
 Zeal of Partnership

Filipino

Ikalawang Markahan – Modyul 6: Pag-ugnay sa Sanhi at Bunga ng mga Pangyayari

Name of Learner: _____

Grade & Section: _____

Name of School: _____

Filipino – Ikaanim na Baitang
Support Material for Independent Learning Engagement (SMILE)
Ikalawang Markahan – Modyul 6: Pag-ugnay sa Sanhi at Bunga ng mga Pangyayari
Unang Edisyon, 2020

Isinasaad sa **Batas Republika 8293, Seksiyon 176** na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anumang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anumang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anumang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anumang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat: Evangeline D. Adaro

Editor/Tagasuri: Lea Jane T. Lañoso/Riela Angela C. Josol

Tagalapat: Franklin E. Benitez

Tagapamahala: Virgilio P. Batan, Jr., CESO VI – Schools Division Superintendent
                    Lourma I. Poculan – Asst. Schools Division Superintendent
                    Amelinda D. Montero – Chief Education Supervisor, CID
                    Nur N. Hussien – Chief Education Supervisor, SGOD
                    Riela Angela C. Josol – Education Program Supervisor – Filipino
                    Bernie P. Laranjo – Public Schools District Supervisor
                    Ronillo S. Yarag – Education Program Supervisor, LRMS
                    Leo Martinno O. Alejo – Project Development Officer II, LRMS

Inilimbag sa Pilipinas ng

Department of Education – Region IX – Dipolog City Schools Division

Office Address: Purok Farmers, Olingan, Dipolog City
Zamboanga del Norte, 7100

Telefax: (065) 212-6986 and (065) 212-5818

E-mail Address: dipolog.city@deped.gov.ph

Alamin

Kumusta kaibigan? Binabati kita dahil nakarating ka na sa bahaging ito ng ating paglalakbay. Muli akong naghanda ng mga gawain na gagabay sa iyo at alam kong ikatutuwa mo. Alam mo ba, na ang modyul na ito ay dinisenyo at isinulat batay sa iyong kakayahan? Ngayon ay ibang paksa na naman ang iyong pag-aaralan.

Pagkatapos ng araling ito, inaasahang:

- **Napag-uugnay ang sanhi at bunga ng mga pangyayari. (F6PB-IIIb6.2)**

Balikan

Gawain A. Tukuyin ang uri ng pang-abay na may salungguhit sa bawat pangungusap. Isulat sa patlang ang tamang sagot.

- _____ 1. Dali-daling sumaklolo si Fermin sa nalulunod na kaibigan.
- _____ 2. Sumisid sa pusod ng dagat ang matapang na kabarangay.
- _____ 3. Sa makalawa darating ang mga balikbayan nating kabarangay.
- _____ 4. Maraming magagandang hayop sa Manila Zoo.
- _____ 5. Nagdarasal ang mag-anak gabi-gabi.

Gawain B. Punan ang patlang ng uri ng pang-abay na nasa loob ng panaklong para mabuo ang diwa ng pangungusap.

- (pamanahon) 1. Ang mga tao ay kailangan nang magbago _____ dahil baka maging huli na bukas.
- (panlunan) 2. Uuwi si Roanne _____ sa darating na bakasyon.
- (pamaraan) 3. Tumingin ka _____ at makikita mo ang mga di-mabilang na bituin.
- (pamaraan) 4. _____ na humiling ng pagkain ang bata sa kanyang ina.
- (pamanahon) 5. _____ na naghintay ng liham ng kaibigan si Estrella.

Tuklasin

Panuto: Basahin ang kuwento at pagkatapos ay sagutin ang mga katanungan na nasa kabilang pahina. Gawin ito sa inyong sagutang papel o kuwaderno.

ANG SALAMIN

Si Gilbert ay anak ni Aling Din. Batid ng inang mapusok ang kanyang anak. Para nang sirang plaka si Aling Dina sa kapapangaral at nangangalay na ang kamay ng kanyang asawa sa kapapalo ay hindi pa rin nagtatanda si Gilbert. Patuloy ang kanyang pagiging basagulero. Isang tanghali, humahangos na dumating si Gilbert. Nakatutop sa kanang mata ang kanyang kamay. Bagaman ang ganito'y hindi ipinagtataka ng ina, sinita pa rin nito ang anak. "Bakit? Anong nangyari sa iyo? Bakit nangingitim ang iyong mata?" ang tanong niya kay Gilbert. "Si Renato! Humanda siya sa akin!" nangingitngit na sigaw ni Gilbert.

Hindi sanay na nasasaktan si Gilbert. Sa tuwinang siya'y nakikipag-away, ang kanyang katunggali ang lagi nang nakatitikim ng sakit. Dahil matangkad siya at may mahahabang braso ang sino mang kanyang makabangga ay tiyak na uuwing may pasa o galos sa katawan. "A, ngayon mayroon ka nang katapat!" nag-uuyam na wika ng kanyang ina. "Bakit naman kayo ganyan? Hindi naman tama na iyon pang si Renato ang mukhang kinakampihan ninyo," reklamo ni Gilbert. "Hindi sa ganoon, Anak. Subalit lumalala na ang pagiging makahari mo. Ilan nang batang ka-edad mo ang iyong pinagbuhatan ng kamay? Pasalamat ka't labas ng paaralan nangyari ang inyong pag-aaway-away. Kung hindi malamang wala ka na sa paaralan mo ngayon." ang pagpapaliwanag ng kanyang ina.

"Pero, Inay ngayon ako ang nasaktan. Kailangan makaganti ako!" hiyaw ni Gilbert. "Huminahon ka Gilbert," wika ng ina habang pinauupo ang anak. "Makinig ka sa aking sasabihin. Ngayon suklam na suklam ka kay Renato. Subalit hindi ganyan ang damdamin ko para sa kanya. Naging bingi ka sa aking pangaral. Nabalewala ang palo ng iyong ama dahil lagi kang nakalalamang sa mga away na iyong kinasangkutan. Para sa akin, si Renato ay dapat ko pang pasalamat dahil ipinadama niya sa iyo ang naramdaman ng mga sinaktan mo. Ngayon sagutin mo ako. Masakit ba?"

Tungong-tungo ang ulo ni Gilbert. "Opo." Tugon niyang bahagya nang narinig. "Nagustuhan mo ba ang ginawa niya sa iyo? Muling tanong ng ina. "Hindi po." Sa pagkakataong iyon, tumindig si Aling Dina at pinasunod ang anak sa kanyang silid. Pinatayo ito sa harapan ng isang salamin. "Ngayon sumuntok ka," utos ng ina. Sumunod si Gilbert. Ano ang nangyari?" tanong ng ina. "Sinuntok din po ako," sagot. Ganyan ang buhay, Anak. Ibabalik sa iyo ang ano mang ibigay mo. Kung ano ang ginawa mo, siya ring gagawin sa iyo. Kaya ngayong natikman mo na kung paano masaktan, sana iwaksi mo na sa iyong isipan ang pakikipag-away. Walang katapusang gantihan ang mangyayari sa inyo ni Renato kapag hindi ka tumigil!"

Hindi agad nakasagot si Gilbert. Nakatungo pa rin siya pero wala na ang galit sa mukha. Maya-maya. "Inay, tunay nga pong naging mapagmalabis ako sa aking kapwa. Naging bingi-bingihan ako sa inyong mga paliwanag at pangaral. Ngayon po'y malinaw ang aking isipan. Pipiliin ko pong maitama ang aking masamang ugali. Lagi ko pong tatandaan na kung ano ang ginawa ko, siya ring gagawin sa akin. At hindi ko kalilimutan ang salamin.

Sanggunian: <https://vdocuments.site/pamagat-5667354ce4656.html>

Mga Tanong:

1. Sino si Gilbert? Bakit nagkakaproblema sa kanya ang mga magulang niya?
_____
2. Bakit umuwing galit na galit si Gilbert isang araw?
_____
3. Bakit nagreklamo si Gilbert sa naging pahayag ni Aling Dina sa nangyari sa kanya?
_____
4. Paano ginamit ni Aling Dina ang salamin para ituro ang tama sa anak?
_____
5. Ano ang napapansin mo sa bawat pangyayari? May pag-uugnay ba sa sanhi at bunga?
_____

Suriin

Ang bawat pangyayari ay may sanhi o dahilan. Ang kinalabasan o resulta nito ay ang bunga.

Ang **sanhi** ay tumutukoy sa pinagmulan o dahilan ng pangyayari. Malimit, ginagamit ang mga salitang *dahil*, *kasi*, *sapagkat* at *pagkat* sa simula ng paglalahad ng sanhi.

Ang **bunga** ay ang kinalabasan ng pangyayari. Kung minsan pinangungunahan ng salitang *kaya* ang bunga.

Sa malayang likha ng pagtatahi ng kuwento, hindi kailangang laging nauuna ang sanhi sa bunga sa paglalahad ng kuwento, maaring mauna ang bunga sa pagsasalaysay.

Ang sanhi at bunga ay kadalasang pinagdudugtong ng mga pang-ugnay tulad ng:

dahil
nang dahil sa

kung kaya
kung

kasi
kapag

Halimbawa:

Nagkaproblema sa kanya ang mga magulang niya
(bunga)
dahil patuloy ang kanyang pagiging basagulero.
(sanhi)

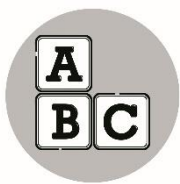
Galit na galit si Gilbert
(bunga)
dahil sinuntok siya ni Renato sa mata.
(sanhi)

Nagkaroon ng malakas na bagyo
(sanhi)
kung kaya bumaha sa paligid.
(bunga)

Si Angelito ay mahilig mag-ipon ng pera
(sanhi)
kaya nakabili siya ng laruang kotse.
(bunga)

Panuto: Tukuyin kung sanhi o bunga ang nakapaloob sa panaklong. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

1. (Hindi siya natulog nang maaga) kaya nahuli siya sa klase.
2. Hinila ng kabayo ang kalesa (kaya nakarating siya kanyang paroroonan.)
3. (Kahanga-hanga ang mga tanim namin) kaya nagagandahan ang mga panauhin namin.
4. Mabait at aktibo si Lito (kaya maraming nagmamahal sa kanya.)
5. (Hitik sa bunga ang mga bungang-kahoy ni Tatay Isko) dahil sa mga abonong bigay ng Kagawaran ng Agrikultura.

Pagyamanin

Gawain A. Pag-ugnayin ang sanhi at bunga ng mga pangyayari sa kuwentong “Ang Salamin.” Piliin sa loob ng kahon ang sanhi o bunga ng pangyayari sa bawat bilang.

- _____ 1. Nangingitim ang mata ni Gilbert.
- _____ 2. Sumuntok sa harap ng salamin si Gilbert.
- _____ 3. Si Gilbert ay matangkad at may mahabang braso.
- _____ 4. Ipinadama ni Renato kay Gilbert ang nararamdaman ng mga sinaktan niya.
- _____ 5. Laging nakalalamang sa mga away na kinasasangkutan si Gilbert.

- A. Ang sino mang kanyang makabangga tiyak na uuwing may pasa o galos sa katawan.
- B. Nabaliwala ang parangal ng ina at palo ng ama at patuloy siyang naging basagulero.
- C. Sinuntok siya ni Renato.
- D. Para kay Aling Dina dapat niyang pasalamatan si Renato.

Gawain B. Iugnay ang sanhi o bunga na nasa Hanay A sa bunga o sanhi nito na nasa Hanay B. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

Hanay A

- 1. Si Gilbert ay huli sa klase
- 2. Umiyak nang malakas ang sanggol
- 3. Madasaling bata si August
- 4. Mataas ang lagnat ni Joshua
- 5. Mababa ang iskor ni KT sa test

Hanay B

- a. dahil nakipagsuntukan pa siya
- b. kaya dinala siya sa ospital
- c. kasi hindi niya napag-aralan ang leksiyon
- d. kaya mahal na mahal siya ng lahat
- e. kaya tinimplahan ito ng gatas ni Mela

Isaisip

Sa pag-uugnay ng sanhi at bunga ng mga pangyayari, dapat mong alamin ang dahilan at resulta o kinalabasan ng mga pangyayari para lubos mo itong maunawaan.

Ngayon, sagutin ang mga tanong para madali mong maiugnay ang iyong natutuhan.

1. Ano ang sanhi?

---

2. Ano ang bunga?

---

3. Paano pinag-uugnay ang sanhi at bunga ng mga pangyayari?

---

4. Sa iyong palagay, mahalaga bang alamin ang sanhi at bunga ng mga pangyayari? Bakit?

Isagawa

Panuto: Pag-ugnayin ang sanhi at bunga ng mga pangyayari na nasa ibaba. Ilagay ang sanhi sa loob ng parihaba at sa bilog ang bunga nito. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

- Pinutol ng mga magtotoso ang malalaking puno sa gubat.
- Nakalbo ang kagubatang dating bumabalot sa mga kabundukan.
- Napakabilis ng agos ng tubig ulan kung walang mga puno sa kabundukan
- Wala na ang paraisong inasam nilang makita.
- Nalaman nilang may panganib na dulot ang mga kalbong kagubatan.

- f. Tuluyan nang natuyo ang ilog na dating may malalim at malitaw na tubig.
- g. Humingi sila ng tulong mula sa mga kinauukulan upang masiguro ang kaligtasan ng mga taong naninirahan sa lugar.
- h. Maraming lupa ang naaanod at naiipon sa ilalim ng ilog na nagpapababaw nito.
- i. Nakaramdam ng panghihinayang ang magpipinsan.
- j. Inubos ng mag-uuling ang natirang maliliit na puno.

Tayahin

Panuto: Iugnay ang maaring bunga o sanhi ng pangyayari sa bawat bilang. Isulat ang titik ng tamang sagot sa patlang. Gawin ito sa sagutang papel o kuwaderno.

- _____ 1. Maghapong nakabilad ang mga bata sa initan.
- a. Lumabo ang kanilang paningin.
  - b. Nasunog ang kanilang mga balat.
  - c. Lumangoy sila upang malamigan.
  - d. Natuyo ang kanilang mga pawisang damit.
- _____ 2. May narinig na ingay ang Tatay sa kalaliman ng kanilang pagtulog.
- a. Tatawag sila ng pulis.
  - b. Magmamadaling aalis ang pangkat sa lugar na iyon.
  - c. Gigisingin ni Tatay ang mga natutulog at sila'y magtatago.
  - d. Aalamin ni Tatay ang pinagmumulan ng ingay.
- _____ 3. Pabalik-balik ang mga mag-aaral upang alamin kung kailan magsisimula ang klase.
- a. Magagalit ang mga mag-aaral.
  - b. Magagalit ang punong-guro.
  - c. Pupunta ang mag-aaral sa paaralan.
  - d. Makiusap sa tagapayo upang siyang mag-usisa ng mga pangyayari.
- _____ 4. Bumagsak si Renalyn sa pagsusulit dahil _____.
- a. hindi siya nag-aaral
  - b. nagpuyat sa pag-aaral
  - c. hindi siya pumasok sa paaralan
  - d. magagalit ang guro

_____ 5. Walang klase ang pambublikong paaralan sa buong Pilipinas dahil sa _____.

- a. pandemyang hinaharap ng bansa at sa buong mundo
- b. kulang ang pundong pangpinansyal sa edukasyon para sa kabataan
- c. nasira lahat ang mga pasilidad
- d. binabahayan ang mga paaralan sa mga biktima ng covid 19

Karagdagang Gawain

Panuto: Ibigay ang maaaring bunga o sanhi ng pangyayari sa bawat bilang. Isulat ang inyong sagot sa inyong sagutang papel o kuwaderno.

1. Nagtanim ng sari-saring gulay sa kanilang bakuran ang mag-anak ni Aling Elisa.

---

2. Palaging nagbabasa sa tumatakbong sasakyan at sa madilim na lugar.

---

3. Malalakas ang buto at matitibay ang ngipin ng tin-edyer.

---

4. Nakakuha ng matataas na marka si Aex sa pagsusulit.

---

5. May sugat si Andie.

Susi ng Pagwawasto

Balikan: (Gawain A)

1. Pang-abay na Pamaran
2. Pang-abay na Panlunan
3. Pang-abay na Pamanahon
4. Pang-abay na Panlunan
5. Pang-abay na Pamanahon

Suriin

1. Sanhi
2. Bunga
3. Sanhi
4. Bunga
5. Bunga

Pagymanin:

1. A	1. C
2. E	2. E
3. D	3. A
4. B	4. D
5. C	5. B

Gawain 1

Gawain 2

Tayahin:

1. D
2. D
3. D
4. A
5. A

Sanggunian

<https://vdocuments.site/pamagat-5667354ce4656.html>

Region IX: Zamboanga Peninsula Hymn – Our Eden Land

Here the trees and flowers bloom
Here the breezes gently Blow,
Here the birds sing Merrily,
The liberty forever Stays,

Gallant men And Ladies fair
Linger with love and care
Golden beams of sunrise and sunset
Are visions you'll never forget
Oh! That's Region IX

Cebuanos, Ilocanos, Subanons, Boholanos, Ilongos,
All of them are proud and true
Region IX our Eden Land

Here the Badjaos roam the seas
Here the Samals live in peace
Here the Tausogs thrive so free
With the Yakans in unity

Hardworking people Abound,
Every valleys and Dale
Zamboanguenos, Tagalogs, Bicolanos,

Region IX
Our..
Eden...
Land...

My Final Farewell

Farewell, dear Fatherland, clime of the sun caress'd
Pearl of the Orient seas, our Eden lost!,
Gladly now I go to give thee this faded life's best,
And were it brighter, fresher, or more blest
Still would I give it thee, nor count the cost.

On the field of battle, 'mid the frenzy of fight,
Others have given their lives, without doubt or heed;
The place matters not-cypress or laurel or lily white,
Scaffold or open plain, combat or martyrdom's plight,
T is ever the same, to serve our home and country's need.

I die just when I see the dawn break,
Through the gloom of night, to herald the day;
And if color is lacking my blood thou shalt take,
Pour'd out at need for thy dear sake
To dye with its crimson the waking ray.

My dreams, when life first opened to me,
My dreams, when the hopes of youth beat high,
Were to see thy lov'd face, O gem of the Orient sea
From gloom and grief, from care and sorrow free;
No blush on thy brow, no tear in thine eye.

Dream of my life, my living and burning desire,
All hail ! cries the soul that is now to take flight;
All hail ! And sweet it is for thee to expire ;
To die for thy sake, that thou mayst aspire;
And sleep in thy bosom eternity's long night.

If over my grave some day thou seest grow,
In the grassy sod, a humble flower,
Draw it to thy lips and kiss my soul so,
While I may feel on my brow in the cold tomb below
The touch of thy tenderness, thy breath's warm power.

Let the moon beam over me soft and serene,
Let the dawn shed over me its radiant flashes,
Let the wind with sad lament over me keen ;
And if on my cross a bird should be seen,
Let it trill there its hymn of peace to my ashes.

Let the sun draw the vapors up to the sky,
And heavenward in purity bear my tardy protest
Let some kind soul o'er my untimely fate sigh,
And in the still evening a prayer be lifted on high
From thee, O my country, that in God I may rest.

Pray for all those that hapless have died,
For all who have suffered the unmeasur'd pain;
For our mothers that bitterly their woes have cried,
For widows and orphans, for captives by torture tried
And then for thyself that redemption thou mayst gain

And when the dark night wraps the graveyard around
With only the dead in their vigil to see
Break not my repose or the mystery profound
And perchance thou mayst hear a sad hymn resound
'T is I, O my country, raising a song unto thee.

And even my grave is remembered no more
Unmark'd by never a cross nor a stone
Let the plow sweep through it, the spade turn it o'er
That my ashes may carpet earthly floor,
Before into nothingness at last they are blown.

Then will oblivion bring to me no care
As over thy vales and plains I sweep;
Throbbing and cleansed in thy space and air
With color and light, with song and lament I fare,
Ever repeating the faith that I keep.

My Fatherland ador'd, that sadness to my sorrow lends
Beloved Filipinas, hear now my last good-by!
I give thee all: parents and kindred and friends
For I go where no slave before the oppressor bends,
Where faith can never kill, and God reigns e'er on high!

Farewell to you all, from my soul torn away,
Friends of my childhood in the home dispossessed!
Give thanks that I rest from the wearisome day!
Farewell to thee, too, sweet friend that lightened my way;
Beloved creatures all, farewell! In death there is rest!

I Am a Filipino, by Carlos P. Romulo

I am a Filipino—inheritor of a glorious past, hostage to the uncertain future. As such I must prove equal to a two-fold task—the task of meeting my responsibility to the past, and the task of performing my obligation to the future.

I sprung from a hardy race, child many generations removed of ancient Malayan pioneers. Across the centuries the memory comes rushing back to me: of brown-skinned men putting out to sea in ships that were as frail as their hearts were stout. Over the sea I see them come, borne upon the billowing wave and the whistling wind, carried upon the mighty swell of hope—hope in the free abundance of new land that was to be their home and their children's forever.

I am a Filipino. In my blood runs the immortal seed of heroes—seed that flowered down the centuries in deeds of courage and defiance. In my veins yet pulses the same hot blood that sent Lapulapu to battle against the first invader of this land, that nerved Lakandula in the combat against the alien foe, that drove Diego Silang and Dagohoy into rebellion against the foreign oppressor.

The seed I bear within me is an immortal seed. It is the mark of my manhood, the symbol of dignity as a human being. Like the seeds that were once buried in the tomb of Tutankhamen many thousand years ago, it shall grow and flower and bear fruit again. It is the insignia of my race, and my generation is but a stage in the unending search of my people for freedom and happiness.

I am a Filipino, child of the marriage of the East and the West. The East, with its languor and mysticism, its passivity and endurance, was my mother, and my sire was the West that came thundering across the seas with the Cross and Sword and the Machine. I am of the East, an eager participant in its spirit, and in its struggles for liberation from the imperialist yoke. But I also know that the East must awake from its centuried sleep, shake off the lethargy that has bound his limbs, and start moving where destiny awaits.

I am a Filipino, and this is my inheritance. What pledge shall I give that I may prove worthy of my inheritance? I shall give the pledge that has come ringing down the corridors of the centuries, and it shall be compounded of the joyous cries of my Malayan forebears when first they saw the contours of this land loom before their eyes, of the battle cries that have resounded in every field of combat from Mactan to Tirad Pass, of the voices of my people when they sing:

“I am a Filipino born to freedom, and I shall not rest until freedom shall have been added unto my inheritance—for myself and my children and my children's children—forever.”